

Nr 60

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevil- ningarna för budgetåret 1961/62, m. m., jämte i äm- net väckta motioner.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevilningarnas belopp för budgetåret 1961/62 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande års riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1961 (Bilaga 1 till statsverkspropositionen 1961: Inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1961/62 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1960 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 28 april 1961 dagtecknad proposition nr 150 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1961/62, m. m. har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen att besluta att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1961/62 med 100 procent av grundbeloppet.

Propositionen nr 150 har i här berörd del hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Till behandling i förevarande sammanhang har utskottet upptagit följande yrkanden i de i anledning av propositionen nr 150 väckta motionerna I: 670 av herr *Ewerlöf m. fl.* och II: 802 av herr *Hjulmarson m. fl.*, nämligen

- 1) att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

förordning rörande skatterabatt vid påförande av statlig inkomstskatt på grundval av 1962 års taxering

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som på grund av taxering 1962 påföres statlig inkomstskatt, skall åtnjuta skatterabatt i enlighet med vad nedan sägs.

2 §.

Skatterabatten skall utgöra tio procent av den statliga inkomstskatt, som påföres den skattskyldige enligt debetsedel å slutlig skatt enligt 1962 års taxering, därvid iakttages att skatterabatten vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt kronor.

3 §.

Skatterabatten tillgodoföres den skattskyldige i samband med utfärdande av debetsedel å slutlig skatt enligt 1962 års taxering i form av ett fordringsbevis å staten, *skatteanvisning*, upptagande skatterabattens belopp.

4 §.

Skatteanvisning som i 3 § sagts må användas till gäldande av preliminär skatt och kvarstående skatt vid de uppbördsterminer som infaller i mars och maj 1963 med hälften av skatterabattens belopp å vardera uppbördsterminen. Där inbetalning av skatt ombesörjes av arbetsgivare för anställds räkning, skall anställd, som önskar tillgodogöra sig skatterabatten på nu nämnt sätt, till arbetsgivaren överlämna skatteanvisningen. Skatterabatten skall i sådant fall fördelas med lika belopp å de avlöningstillfällen som inträffar under de fyra första månaderna 1963.

5 §.

Skatteanvisning, som ej använts till inbetalning av skatt, förfaller till betalning den 1 januari 1968. Sådan anvisning löper med en årlig ränta av 5 procent, räknat från den 1 januari 1963. Röntan tillgodoföres den skattskyldige då skatteanvisningen inlöses. Denna ränteinkomst är fri från statlig och kommunal inkomstskatt.

6 §.

Skatteanvisning må ej annat än genom arv eller testamente övergå till annan person.

7 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

2) att riksdagen måtte uttala, att enligt dess mening allmänna skatteberedningen bör inrikta sitt arbete på att skyndsamt lägga fram förslag till nytt skattesystem, innebärande en proportionell beskattning av inkomster — räknat för gifta — upp till åtminstone 20 000 å 30 000 kronor och en väsentligt sänkt progressivitet för inkomster därutöver.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 352 av herr *Ewerlöf m. fl.* och II: 410 av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala, att — enligt dess mening — allmänna skatteberedningen bör, då fråga blir om konstruktion av nya skatteskalor beträffande fysiska personer, arbeta med den förutsättningen att *dels* puckeln i mellanskikten elimineras, *dels* gränsen för tudelningsprincipens tillämpningsområde väsentligt höjes, *dels* ock skattelättnader av betydelse ges i de lägre inkomstkikten;

2) de likalydande motionerna I: 359 av herrar *Öhman* och *Helmer Persson* samt II: 414 av herrar *Holmberg* och *Johansson* i Stockholm, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till regeringen hemställer om en sådan precisering av direktiven till de sakkunniga för allmän översyn av skattesystemet,

att gift inkomsttagare med upp till 9 000 kr. i årsinkomst befrias från statsskatt och alla inkomsttagare upp till 25 000 kr. om året får skatte-sänkning i enlighet med de skatteskalor som anförts i motion nr 430 i första kammaren vid 1960 års riksdag,

att förmögenhetsbeskattningen höjes till genomsnittligen 2 procent,

att det införes beskattning av kursstegringsvinster,

att bolagens förmögenheter beskattas och att företagsbeskattningen i övrigt effektiviseras för att motverka skattefusk, samt

att inkomster av oförtjänt markvärdestegring indrages till stat och kommun; ävensom

3) de likalydande motionerna I: 476 av herr *Lundström m. fl.* och II: 568 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t

1. begära att den nyligen tillsatta kommittén för översyn av skattesystemet skall vid sin prövning av den indirekta beskattningen — utan att vara bunden vid nuvarande omsättningsskatt — väga mot varandra olika former därav inom ramen för ett sänkt totalt skattetryck och med en sänkning av den direkta beskattningen som riktpunkt, samt

2. förorda att man därvid beaktar behovet av lättnader i den hårda beskattningen av inkomstökningar och extrainkomster i syfte att främja sparandet och att göra det mera lönande att arbeta.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 359, II: 410, II: 568 och II: 802.

Statsverkspropositionen

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1961/62 är bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	7 400 000 000	
Kupongskatt	7 000 000	
Utskifningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	10 200 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1 500 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	105 000 000	
Lotterivinstskatt	85 000 000	
Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m.	98 000 000	7 707 700 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	435 000 000	
Bensinskatt	900 000 000	1 335 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	825 000 000	
Allmän varuskatt	1 450 000 000	
Särskilda varuskatter	350 000 000	
Omsättningsskatt å motorfordon	195 000 000	
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	43 000 000	
Skatt å kaffe	27 000 000	
Tobaksskatt	940 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandels- bolag	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhand- elsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å sprit- drycker	1 150 000 000	
Omsättningsskatt å vin	105 000 000	
Skatt å malt- och läskedrycker	183 000 000	
Statlig nöjesskatt	30 000 000	
Energiskatt	575 000 000	5 923 000 000
Postverket (överskott)		22 000 000

Beträffande riksstatsförslagens inkomstsida och beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna hänvisar utskottet till den i statsverkspropositionen

lämnade sammanfattningen av beräkningarna, varvid dock endast de poster som på grund av sin storlek eller av andra skäl är av speciellt intresse särskilt berörts. De närmare detaljerna i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning framgår av vid bilaga 1 till statsverkspropositionen fogat bihang 1.

Riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsternas utveckling på längre sikt

I en bilaga till riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1961/62 har ämbetsverket redovisat en promemoria med vissa beräkningar av *statsinkomsterna under budgetåren 1962/63—1964/65*. I promemorian framhålles inledningsvis att utvecklingen av statsinkomsterna i första hand är beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, för vilken på längre sikt endast schablonmässiga antaganden kan göras. Sambandet med den allmänna ekonomiska utvecklingen är särskilt utpräglat för titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Beträffande beräkningen av ifrågakvarande inkomstitel har riksräkenskapsverket framhållit i huvudsak följande.

Varje procents förändring i de sammanlagda till taxering uppgivna inkomsterna kan, vid en i stort sett oförändrad inkomststruktur, beräknas medföra en förändring i summa påford statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter med inemot 100 miljoner kronor per år vid nu gällande skattesatser. Genom uppördstekniska förhållanden kan dock betydande skillnader förekomma mellan de påförda skatterna och de kassamässiga inkomsterna på titeln. I detta sammanhang kan särskilt nämnas eftersläpningen i utbetalningarna av kommunalskattemedel. Vid större förändringar av skatteunderlaget blir detta särskilt märkbart. Som exempel kan nämnas, att en treprocentig stegring av skatteunderlaget under budgetåren 1962/63—1964/65, vilket är betydligt mindre än vad verket antagit för de närmast föregående budgetåren, skulle innebära, att inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. skulle bli i stort sett desamma under budgetåren 1962/63 och 1963/64 som under budgetåret 1961/62 eller 7 400 miljoner kronor. Först under budgetåret 1964/65 skulle i detta fall en stegring av titelns inkomster kunna påräknas.

De påförda beloppen av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter beräknas av riksräkenskapsverket vid ett schablonmässigt antagande om en treprocentig ökning av skatteunderlaget vid 1963—1965 års taxeringar uppgå till de belopp i miljoner kronor, som angives i följande uppställning. Uppgången enligt 1963 års taxering är, till följd av en kraftig stegring i de avdragsgilla kommunalskatterna, något lägre än vad som normalt kan påräknas vid de gjorda antagandena om skatteunderlagets ökning, nämligen inte fullt 300 miljoner kronor.

Taxeringsår				
1962	1963	1964	1965	
7 146	7 330	7 609	7 894	
	+ 184	+ 279	+ 285	

Beträffande övriga inkomstitlar bygger riksräkenskapsverkets beräkningar på antaganden om en fortsatt ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma genomsnittstakt som hittills under efterkrigstiden vid i stort sett stabil prisnivå. För vissa titlar såsom allmän varuskatt, tullmedel och i viss mån även affärsverksfonderna råder ett nära samband mellan intäkter och den löpande ekonomiska utvecklingen. Riksräkenskapsverket betonar därför att även tämligen små förändringar i utvecklingstakten för nationalprodukten och dess komponenter kan ge utslag i dessa intäkter.

De under dessa antaganden beräknade intäkterna under budgetåren 1962/63—1964/65 för andra titlar än titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. framgår av följande sammanställning, i vilken även de kända beloppen för budgetåret 1959/60 och de av riksräkenskapsverket beräknade beloppen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 medtagits. I övrigt hänvisas till bilag 1. Beloppen är angivna i miljoner kronor.

1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
7 500	8 810	9 068	9 412	9 733	10 039
	+ 1 310	+ 258	+ 344	+ 321	+ 306

Sammanfattningsvis innebär alltså riksräkenskapsverkets inkomstberäkningar, med bortseende från tillfälliga fluktuationer i de kassamässiga inkomsterna som inte kan bedömas annat än på kort sikt, vid exempelvis ett antagande om en treprocentig årlig ökning av nationalinkomsten, en ökning av statsinkomsterna under 1960-talets första hälft med omkring 600 miljoner kronor per år.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstitlarna

I fråga om beräkningen av de särskilda inkomstitlarna i riksstatsförslaget ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets förslag där intet annat angives i det följande.

I avvaktan på den översyn av inkomstberäkningen, som är avsedd att företagas längre fram under riksdagen, förordar jag, att inkomstiteln *skatt å inkomst och förmögenhet m. m.* preliminärt upptages till 7 400 miljoner kronor. Till frågan om eventuella återföringar från allmänna sjukförsäkringsfonden torde ställning inte nu behöva tagas.

Såsom förutsatts i det föregående i min redogörelse för budgetläget bör i enlighet med gällande grunder under budgetåret 1961/62 avsättning ske till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. De avsatta medlen bör särredovisas på budgetutjämningsfonden. Å andra sidan bör enligt samma grunder återföring från budgetutjämningsfonden ske av tidigare avsatta medel. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag kan dessa avsättningar och återföringar preliminärt beräknas resultera i en nettoavsättning av 250 miljoner kronor.

Beträffande *skogsvårdsavgiften* har denna av 1960 års riksdag fastställts att för 1960 utgå efter promilletalet 1,0. Beslut härom fattades i samband med ställningstagande till förslag om nya finansieringsprinciper för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. I anslutning till dessa principer förordar jag, att skogsvårdsavgiften för år 1961 skall utgå efter oförändrat promille-tal, 1,0. Jag gör i det följande hemställan härom, varvid jag beräknar titeln skogsvårdsavgifter till 10,2 miljoner kronor.

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag bör titeln *fondskatt* utgå ur riksstaten, sedan uppbörden av denna skatt nu i huvudsak avslutats. Inflytande, resterande fondskatt torde få redovisas under övriga diverse inkomster.

I avbidan på ställningstagande till en av aktiebolaget Vin- & spritcentralen gjord framställning om viss fondavsättning upptager jag inkomstiteln *rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag* till 20 miljoner kronor.

Skatterna å maltdrycker och å läskedrycker regleras numera av en gemensam författning, förordningen den 27 maj 1960 (nr 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 1960. Jag förordar av praktiska hänsyn, att de nuvarande båda särskilda inkomstitlarna sammanföres till en, benämnd skatt å malt- och läskedrycker. Därvid utgår jag dock ifrån att statistisk redovisning för kvartal eller andra lämpliga perioder skall kunna erhållas över fördelningen av skatten på olika varuslag. I fråga om inkomstbeloppets storlek ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets beräkning och upptager således titeln till 183 miljoner kronor.

Vid beräkningen av *överskotten från statens affärsverksfonder* har riksräkenskapsverket utgått från oförändrad taxenivå och, beträffande löne-kostnaderna, nuvarande lönenivå. Ämbetsverket har därvid beräknat inkomsterna av postverket till 12 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. I anslutning till vad chefen för kommunikationsdepartementet senare denna dag anför vid anmälan av underskott å statens järnvägars fond om höjning av vissa postavgifter, förordar jag, att postverkets inkomstitel upptages med ett 10 miljoner kronor högre belopp eller 22 miljoner kronor.

Ny beräkning av vissa inkomstitlar

I propositionen nr 150 har föreslagits ny beräkning av vissa inkomstitlar. Härav inhämtas bl. a. följande.

I skrivelse den 30 mars 1961 har *riksräkenskapsverket* jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomstitlarna för budgetåret 1961/62. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomstitlarna ävensom beträffande vissa speciellt konjunktur känsliga inkomst-

titlar. Beträffande de olika inkomstitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Över denna titel redovisas utöver uppbörderna av de statsskatter som skola slutligt redovisas på titeln även kommunalutskylder samt vissa skatter, avgifter och bidrag, som uppåras i samband med den allmänna skatteuppbörderna. I statsverkspropositionen uppfördes de behållna inkomsterna på titeln i överensstämmelse med riksräkenskapsverkets förslag med 7 400 miljoner kronor.

Vid de förnyade beräkningar av inkomstskatttiteln, som nu verkställts, har riksräkenskapsverket funnit det lämpligt att samtidigt bedöma såväl utfallet för innevarande budgetår som beräkningen av titeln för nästkommande budgetår. Dessa beräkningar kunna sammanfattas på följande sätt, varvid riksräkenskapsverkets beräkningar i december 1960 medtagits som jämförelse (miljoner kronor):

	1960/61 december- beräkning	ny beräk- ning	1961/62 december- beräkning	ny beräk- ning
<i>Inkomster</i>				
Preliminärskatt inklusive fyllnads- betalningar	12 750	13 100	13 660	14 120
Kvarstående skatt	800	800	850	890
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnads- forskningsavgifter från större ar- betsgivare	330	330	370	370
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier, m. m.	325	325	325	325
Summa inkomster	14 205	14 555	15 205	15 705
<i>Utgifter</i>				
Kommunalskattemedel	5 050	5 060	5 560	5 660
Överskjutande skatt	960	960	1 100	1 000
Övriga restitutioner	50	50	50	50
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnads- forskningsavgifter från större ar- betsgivare	330	330	370	370
Förskott till sjukkassorna, m. m.	600	600	680	670
Omföringar	20	20	60	60
Summa utgifter	7 010	7 020	7 820	7 810
Nettoinkomst på titeln	7 195	7 535	7 385	7 895

Beträffande innebörden av de olika posterna får hänvisas till riksräkenskapsverkets decemberberäkning. Som framgår av sammanställningen har

i jämförelse med decemberberäkningen vid de nu företagna beräkningarna räknats med betydligt högre preliminärskatter för såväl budgetåret 1960/61 som för budgetåret 1961/62. I det följande komma orsakerna till dessa avvikelser att närmare beröras.

Genom källskattesystemet påverkar variationer i den sammanlagda inkomsten för löntagare och i beskattningshänseende likställda direkt storleken av den preliminära A-skatten. I inkomstberäkningen i december räknades med en ökning av lönesumman under 1960 med omkring 9 procent. Beträffande lönesummans utveckling under 1961 framhöll riksräkenskapsverket i december, att man i första hand hade att ta hänsyn till två då kända faktorer, nämligen dels de avtalsmässiga löneökningarna och dels lönenivån, som till följd av löneglidning under 1960 vid ingången av 1961 kunde beräknas överstiga den för 1960 genomsnittliga. Mot bakgrund av de rådande konjunkturtendenserna ansåg sig riksräkenskapsverket kunna räkna med en fortsatt löneglidning uppåt under 1961. Riksräkenskapsverket räknade sammanlagt med en något mindre stegring av lönesumman under 1961 än under 1960. Härvid förutsattes en något lägre ökning i antalet sysselsatta under 1961 än under 1960.

Vid sin beräkning i december kunde riksräkenskapsverket utnyttja uppgifter om den preliminära A-skattens storlek t. o. m. uppbördsterminen i september 1960. Nu tillgängliga uppgifter om A-skattens storlek under uppbördsterminerna i november 1960 och januari 1961 ange, särskilt för den sistnämnda terminen, betydligt högre belopp än vad riksräkenskapsverket antog i sin decemberberäkning. Även de preliminära uppgifter som föreligga för uppbördsterminen i mars 1961 tyda på väsentligt högre preliminärskatteintäkter än vad riksräkenskapsverket tidigare räknat med. Detta i förening med de höjda grundantagandena om den ekonomiska utvecklingen har föranlett riksräkenskapsverket att nu räkna med större ökning i lönesumman under såväl 1960 som 1961 än i riksräkenskapsverkets tidigare beräkningar. Riksräkenskapsverket har sålunda nu ansett sig böra räkna med 10 procents stegring av lönesumman under 1960 och 9 procents uppgång i lönesumman under 1961. Det höjda antagandet om lönesummans utveckling under 1961 har lett till att riksräkenskapsverket nu räknat med en betydligt högre uppbörd av preliminär A-skatt under uppbördsåret 1961—62 än i sin decemberberäkning.

För en bedömning av lönesummans utveckling under de första månaderna 1962 saknar riksräkenskapsverket nu liksom i december andra utgångspunkter än vissa allmänna antaganden om den samhällsekonomiska utvecklingen. I anslutning härtill räknar riksräkenskapsverket med en stegring av lönesumman med 3 å 4 procent under 1962.

Beträffande fysiska personers inkomster av andra förvärvskällor än tjänst har riksräkenskapsverket bibehållit de antaganden som redovisades i inkomstberäkningen i december.

Vad beträffar aktiebolagen antogs vid decemberberäkningen att den sam-

manlagda till inkomstskatt taxerade inkomsten skulle bli ca 10 procent större vid 1961 års taxering än vid 1960 års. Riksräkenskapsverket har lik-som föregående år i form av en enkät under mars månad inhämtat upp-gifter om vissa större bolags till statlig inkomstskatt taxerade inkomster vid 1961 års taxering. Enligt enkäten kommer bolagens till statlig inkomst-skatt taxerade inkomster att öka med sammanlagt 18 procent mellan 1960 och 1961 års taxeringar. Med hänsyn till de allmänna antagandena om kon-junkturutvecklingen har riksräkenskapsverket ansett sig kunna räkna med en betydande uppgång i bolagens taxerade inkomster även vid 1962 års taxe-ring.

I den nämnda enkäten till vissa större bolag inhämtades även uppgifter om bolagens beräknade fyllnadsbetalningar av preliminärskatt under våren 1961. Med ledning av dessa uppgifter har riksräkenskapsverket funnit sig böra höja det i december beräknade beloppet för fyllnadsbetalningarna våren 1961 med 50 miljoner kronor till 650 miljoner kronor. Härvid har liksom i decemberberäkningen förutsatts en fortsatt ökning av fysiska per-soners inbetalningar. Beträffande fyllnadsbetalningarnas storlek under vå-ren 1962 har riksräkenskapsverket nu räknat med ett belopp av 800 miljo-ner kronor, vilket är 100 miljoner kronor mer än vad riksräkenskapsverket räknade med i december. Uppräkningen sammanhänger med de höjda an-tagandena för bolagens taxerade inkomster.

Övriga poster vid framräkningen av den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. utvisa inga eller endast obetydliga förändringar jämfört med decemberberäkningen. Detta innebär bl. a., att riksräkenskapsverket liksom i decemberberäkningen räknat med en återfö-ring av ca 40 miljoner kronor från allmänna sjukförsäkringsfonden, varvid utbetalningarna av förskott m. m. till sjukkassorna komma att bli i motsva-rande grad mindre under budgetåret 1961/62.

Sammanfattningsvis kan man beträffande de nu utförda beräkningarna säga, att de jämfört med beräkningen i december utvisa betydligt större be-lopp för inflytande preliminärskatter. Detta sammanhänger främst med de högre antaganden beträffande lönesummans utveckling, som riksräkenskaps-verket nu lagt till grund för beräkningarna.

Med starkt understrykande av de osäkerhetsmoment, som även vid denna tidpunkt föreligga vid beräkningen, uppskattar riksräkenskapsverket den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1960/61 till 7 500 miljoner kronor och förordar, att titeln i riks-staten för budgetåret 1961/62 uppföres med 7 900 miljoner kronor, vilket är 500 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

De avsättningar till och återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel, som enligt de nu framlagda beräkningarna böra verkställas under budgetåren 1960/61 och 1961/62 framgå av nedanstå-ende tablå, i vilken som jämförelse motsvarande belopp vid riksräkenskaps-verkets decemberberäkning medtagits (miljoner kronor):

	1960/61 december- beräkning	ny beräk- ning	1961/62 december- beräkning	ny beräk- ning
Avsättning	650	800	700	850
Återföring	500	500	450	500
Nettoavsättning	150	300	250	350

Arvsskatt och gåvoskatt. I statsverkspropositionen är denna inkomsttitel uppförd med 105 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 17 mars 1961 förordar generalpoststyrelsen, att ifrågavarande inkomster uppföras med 110 miljoner kronor i riksstaten. Riksräkenskapsverket föreslår i enlighet med generalpoststyrelsens beräkningar, att titeln arvsskatt och gåvoskatt i riksstaten uppföres med 110 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Lotterivinstskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 85 miljoner kronor. I sin förutnämnda skrivelse har generalpoststyrelsen beräknat inkomsterna på titeln till 80 miljoner kronor, varvid förutsatts, att det särskilda lotteriet för teater och konst kommer att anordnas även under nästkommande budgetår. Under samma förutsättning föreslår riksräkenskapsverket, att inkomsterna på ifrågavarande titel i riksstaten uppföras med 80 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m. Inkomsterna under denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 98 miljoner kronor. I sin förenämnda skrivelse förordar generalpoststyrelsen, att inkomsterna på titeln uppföras med ett belopp av 100 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som för innevarande budgetår beräknat inkomsterna på titeln till 100 miljoner kronor, förordar att titeln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 105 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Fordonsskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen till 435 miljoner kronor. Inkomsterna på titeln under innevarande budgetår beräknades av riksräkenskapsverket i decemberberäkningen till 410 miljoner kronor. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter uppgick den debiterade fordonsskatten vid den ordinarie upp-bördsstämman i februari 1961 till 388,1 miljoner kronor, vilket är 28,7 miljoner kronor mer än det föregående år debiterade beloppet. Genom bestämmelserna i kungörelsen om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt (SFS 395/1957) kunna drygt 21 miljoner kronor hänförliga till budgetåret 1960/61 beräknas inflyta först under budgetåret 1961/62. Å andra sidan inneburo motsvarande bestämmelser för år 1960 att drygt 17 miljoner kronor avseende debiteringen i februari 1960 inlevererades först under

innevarande budgetår. Med ledning av de anförda uppgifterna har riksräkenskapsverket beräknat inkomsterna på titeln till 415 miljoner kronor för budgetåret 1960/61. Antalet registrerade personbilar och lastbilar uppgick enligt uppgifter från överståthållarämbetet och länsstyrelserna vid utgången av 1960 till ca 1 194 000 respektive ca 120 000 stycken. Beträffande utvecklingen av fordonbeståndet under nästkommande budgetår finner riksräkenskapsverket sig kunna utgå från en ökning av i stort sett samma storlek som förutsattes vid decemberberäkningen innebärande en årlig stegring av inkomsterna på titeln med ca 25 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att titeln fordonsskatt i riksstaten uppföres med 440 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Bensinskatten är i statsverkspropositionen upptagen med 900 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknar riksräkenskapsverket liksom i december inkomsterna på titeln till 850 miljoner kronor. Med ledning av från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen och jordbruksnämnden erhållna uppgifter förordar riksräkenskapsverket, att titeln bensinskatt i riksstaten uppföres med oförändrat 900 miljoner kronor.

Tullmedel. I statsverkspropositionen är denna titel uppförd med 825 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknar riksräkenskapsverket liksom i december inkomsterna på titeln till 825 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 17 mars 1961 har generaltullstyrelsen uppskattat nettouppbördens av tullmedel under budgetåret 1961/62 till 850 miljoner kronor. Styrelsen har härvid utgått från att den andra etappen i EFTA-konventionens tullsänkingsprogram kommer att genomföras redan den 1 juli 1961 istället för den 1 januari 1962. Ifrågavarande tullreducering beräknas av generaltullstyrelsen för hela budgetåret 1961/62 komma att medföra ett inkomstbortfall av ca 25 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln tullmedel i riksstaten uppföres med 850 miljoner kronor, vilket är 25 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Allmän varuskatt. Denna titel uppfördes i statsverkspropositionen med 1 450 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar nu intäkterna på titeln för innevarande budgetår till 1 485 miljoner kronor, vilket är 85 miljoner kronor mer än i decemberberäkningen. Med hänsyn till denna uppräknings för innevarande budgetår föreslår riksräkenskapsverket, att titeln allmän varuskatt i riksstaten uppföres med 1 550 miljoner kronor, vilket är 100 miljoner kronor mer än i statsverkspropositionen.

Särskilda varuskatter. Denna inkomsttitel är i statsverkspropositionen uppförd med 350 miljoner kronor. Kontrollstyrelsens och generaltullstyrelsens förnyade beräkningar ge tillsammans ett belopp av 354 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som för innevarande budgetår beräknar inkomsterna på titeln till 335 miljoner kronor, föreslår att de i riksstaten uppföras med oförändrat 350 miljoner kronor.

Omsättningsskatt å motorfordon är i statsverkspropositionen uppförd med 195 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 195 miljoner kronor.

Tobaksskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen uppförd med 940 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 mars 1961 har Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet uppskattat inkomsterna av tobaksskatt till 930 miljoner kronor under nästkommande budgetår. I anslutning till tobaksmonopolets beräkning föreslår riksräkenskapsverket, att titeln i riksstaten uppföres med 930 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Inkomsterna under denna titel äro i statsverkspropositionen upptagna med 1 150 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har vid sin förnyade beräkning uppskattat inkomsterna under budgetåret 1961/62 till samma belopp. Riksräkenskapsverket föreslår, att ifrågavarande titel i riksstaten uppföres med oförändrat 1 150 miljoner kronor.

Omsättningsskatt å vin. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 105 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i sin förnyade beräkning uppskattat inkomsterna på titeln till samma belopp. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 105 miljoner kronor.

Skatt å malt- och läskedrycker uppfördes i statsverkspropositionen med 183 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i sin förnyade beräkning angivit inkomsterna till 180 miljoner kronor. I anslutning till denna beräkning föreslår riksräkenskapsverket, att titeln i riksstaten uppföres med 180 miljoner kronor, vilket är 3 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Statlig nöjesskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 30 miljoner kronor. I december beräknade riksräkenskapsverket inkomsterna under titeln för innevarande budgetår till likaledes 30 miljoner kronor. I den nu företagna beräkningen har ämbetsverket uppskattat inkomsterna av statlig nöjesskatt till 27 miljoner kronor för budgetåret 1960/61. Riksräkenskapsverket föreslår att titeln i riksstaten uppföres med 25 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Energiskatt. Denna titel är i statsverkspropositionen upptagen med 575 miljoner kronor. I sina förnyade beräkningar ha kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen beräknat intäkterna av energiskatt till sammanlagt likaledes 575 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som beräknar inkomsterna på titeln för innevarande budgetår till 550 miljoner kronor, föreslår, att titeln i riksstaten uppföres med oförändrat 575 miljoner kronor.

Postverket. Denna titel upptogs i statsverkspropositionen med 22 miljoner kronor, varvid medräknades de i vissa fall höjda postavgifter varom

sedermåra förslag framlagts i proposition den 3 mars 1961 (nr 90). I skrivelse till riksräkenskapsverket den 21 mars 1961 har generalpoststyrelsen beräknat inkomsterna av postverket under budgetåret 1961/62 till 15 miljoner kronor. I jämförelse med sin beräkning till riksräkenskapsverkets decemberberäkning har generalpoststyrelsen härvid räknat med ökade inkomster på sammanlagt 14 miljoner kronor. Av denna inkomstökning hänför sig ca 7 miljoner kronor till bl. a. en nu förväntad högre nivå på frankoteckensuppbörden. Härtill kommer de i den ovannämnda propositionen föreslagna höjda postavgifterna, vilka för frankoteckensuppbörden beräknas medföra en inkomststegring på 10 miljoner kronor. I fråga om postverkets intäkter av tidningsrörelsen anser emellertid generalpoststyrelsen att ett bifall till nämnda proposition kommer att medföra en tillfällig nedgång i intäkterna med ca 3 miljoner kronor just för budgetåret 1961/62. Beträffande driftutgifterna räknar generalpoststyrelsen nu med ett 11 miljoner kronor högre belopp än i den beräkning som låg till grund för riksräkenskapsverkets decemberkalkyl. Nettoökningen i intäkterna på titeln postverket begränsas härigenom enligt generalpoststyrelsens uppskattning till 3 miljoner kronor i förhållande till styrelsens tidigare beräkning på sammanlagt 11 å 12 miljoner kronor. Generalpoststyrelsens uppskattning har verkställts under antagande av att statstjänstemännens löner kommer att utgå efter oförändrade grunder under hela nästkommande budgetår. Under samma förutsättning förordar riksräkenskapsverket, att titeln postverket i riksstaten uppföres med ett belopp av 20 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstitlarna m. m.

Jag ansluter mig till riksräkenskapsverkets förslag till ändringar i den beräkning av vissa inkomstitlar för nästkommande budgetår, som redovisades i statsverkspropositionen, med följande undantag.

Sedan Kungl. Maj:t numera genom beslut den 3 mars 1961 medgivit Aktiebolaget Vin- & spritcentralen rätt till viss fondavsättning bör inkomstiteln *rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag* upptagas till ett 5 miljoner kronor lägre belopp eller till 15 miljoner kronor.

Såsom hemställts i statsverkspropositionen i januari bör i enlighet med gällande grunder för budgetåret 1960/61 avsättning ske till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. De avsatta medlen bör särredovisas på fonden. Å andra sidan bör enligt samma grunder återföring ske av tidigare avsatta medel. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag kan dessa avsättningar och återföringar nu beräknas resultera i en nettoavsättning av 350 miljoner kronor.

Beträffande utfallet av riksstaten för *budgetåret 1960/61* har departementschefen anfört följande.

Jag torde inledningsvis få lämna en redogörelse för de förnyade beräk-

ningar som nu verkställt rörande utfallet av riksstaten för *budgetåret 1960/61*. Enligt de uppgifter som redovisades i den i januari i år framlagda statsverkspropositionen skulle totalbudgeten för innevarande budgetår komma att ge ett underskott på 1 187 miljoner kronor. De beräkningar som nu utförts ger ett ca 1 000 miljoner kronor lägre underskott.

Riksräkenskapsverket har i sin beräkning rörande budgetutfallet för 1960/61 (*bihang A*) upptagit *inkomsterna* på driftbudgeten till 16 388 miljoner kronor. Detta belopp är 378 miljoner kronor högre än det som upptogs i 1961 års statsverksproposition. Bakom denna nettoförändring ligger dels en uppräknig av inkomstskattetiteln med 300 miljoner kronor och dels en höjning på 85 miljoner kronor av de beräknade inkomsterna av den allmänna varuskatten. Övriga förändringar av inkomsterna i förhållande till närmast föregående beräkningstillfälle är av mindre betydelse.

Beträffande driftbudgetens *utgifter* har, utöver de i proposition nr 2 till årets riksdag upptagna anslagen, genom äskanden å tilläggsstat tillkommit 106 miljoner kronor, varav 55 miljoner kronor avser kostnader för beredskapsarbeten på vägar och gator, 17 miljoner kronor kostnader för arbetslöshetens bekämpande och 18 miljoner kronor kostnader för svenska FN-styrkor. Utöver vissa justeringar av de överskridanden och besparingar som förutsågs i statsverkspropositionen och som då beräknades gå jämnt ut kan bl. a. väntas en besparing å anslaget till bidrag till driften av lokala yrkesskolor på 16 miljoner kronor och en besparing på 50 miljoner kronor å anslaget till täckning av underskott å statens järnvägars fond. Vidare kommer de sammanlagda överskridandena av avlöningsanslagen inte att motsvara de anslag som anvisats för att täcka merkostnaderna till följd av 1960 och 1961 års lönehöjningar för de statsanställda. Härigenom uppkommer en inte oväsentlig besparing. Netto beräknas förslagsanslag och obetecknade anslag uppvisa besparingar på sammanlagt 206 miljoner kronor. Behållningarna på reservationsanslagen antogs tidigare komma att minska med 100 miljoner kronor. I riksräkenskapsverkets beräkningar förutses nu en reservationsmedelsökning för budgetåret 1960/61 om 160 miljoner kronor. Enligt inom finansdepartementet senare gjorda undersökningar synes emellertid denna ökning böra uppskattas till ca 300 miljoner kronor.

I vad avser kapitalbudgeten har sedan i januari äskats ytterligare 68 miljoner kronor å tilläggsstat II, varav 9 miljoner kronor för ombyggnad och reparation av operahuset i Stockholm och sammanlagt 56 miljoner kronor för teckning av aktier i samt lån till Aktiebolaget Aerotransport. Anslagsbehållningarna under kapitalbudgeten, som tidigare antogs förbli oförändrade, förutses nu komma att öka med 150 miljoner kronor. Det totala medelsbehovet på kapitalbudgeten för 1960/61 beräknas nu till 1 627 miljoner kronor, vilket är 79 miljoner kronor mindre än enligt de uppskattningar som senast redovisats.

Förändringarna i det nu beräknade utfallet av totalbudgeten för 1960/61 i förhållande till beräkningarna vid fastställandet av *den ursprungliga riksstaten* kan sammanfattas på följande sätt:

Totalbudgetens kassamässiga underskott enligt riksstaten

— 1 557

Inkomstförändringar

Merinkomsten av skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	+ 600	
Merinkomst av arvsskatt och gåvoskatt	+ 25	
Merinkomst av tullmedel	+ 50	
Merinkomst av allmän varuskatt	+ 85	
Merinkomst av regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	+ 13	
Merinkomst av omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	+ 25	
Minskad inkomst av tipsmedel	— 11	
Merinkomst av statens affärsverksfonder	+ 98	
Övriga inkomstförändringar (netto)	+ 3	+ 888
Tilläggsstatsanslag å driftbudgeten (exkl. avskrivningsanslag)		
Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.	— 48	
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	— 17	
Beredskapsarbeten på vägar och gator	— 55	
Övriga anslag	— 14	— 134
Minskad förbrukning av reservationsanslag å driftbudgeten (exkl. avskrivningsanslag)		+ 354
Anslagsöverskridanden och besparingar		
Merutgift å anslaget till studiebidrag och stipendier	— 11	
Besparing å anslaget till bidrag till erkända arbetslöshetskassor	+ 25	
Besparing å anslaget till bidrag till folkpensioner m. m.	+ 15	
Besparing å anslaget till bidrag till driften av lokala yrkesskolor	+ 16	
Besparing å anslaget till täckning av underskott å statens järnvägars fond	+ 50	
Besparingar i övrigt (netto)	+ 111	+ 206
Tilläggsstatsanslag å kapitalbudgeten		
Anslag till Karlskrona-varvet	— 27	
Teckning av aktier i Aktiebolaget Aerotransport	— 34	
Lån till Aktiebolaget Aerotransport	— 22	
Ombyggnad och reparation av operahuset i Stockholm	— 9	
Övriga anslag	— 5	— 97
Minskad förbrukning av investeringsanslag på kapitalbudgeten		+ 150
Ökad disposition av rörliga krediter		— 100
Ökad tillgång på avskrivningsmedel inom fonderna och övriga likvida medel		+ 60
Totalbudgetens nu beräknade kassamässiga underskott		— 230

Sammanställningen visar, att totalbudgetsaldot kan väntas bli drygt 1 300 miljoner kronor mindre än enligt de på riksstaten byggda beräkningarna. Inkomstökningarna uppgår härvid till netto 888 miljoner kronor, varav 600 miljoner kronor hänför sig till inkomstskatttiteln. Tilläggsstaterna har medfört utgiftsökningar på drift- och kapitalbudgeten med sammanlagt 231 miljoner kronor. Förbrukningen av reservations- och investeringsanslag (exkl. avskrivningsanslag) beräknas däremot tillsammans bli 504 miljoner kronor mindre än vad som antogs vid fastställandet av riksstaten. Beträffande inkomsterna kan erinras om att siffrorna i riksstaten bl. a. byggde på antaganden om att den totala lönesumman skulle komma att stiga med 7 procent såväl under år 1960 som under 1961. Nu föreliggande uppgifter grundas på antaganden om en stegring av lönesumman med 10 respektive 9 procent under de angivna åren.

Jag övergår här efter till att behandla det kompletterade riksstatsförslaget för budgetåret 1961/62. I statsverkspropositionen beräknades driftbudgetens inkomster till 16 498 miljoner kronor. Utgifterna upptogs till 16 006 miljoner kronor, i vilket belopp hade inkalkylerats en minskning av reservationsmedelsbehållningarna med 100 miljoner kronor. Vidare räknades med en avsättning till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel med (netto) 250 miljoner kronor. Jag redovisade följaktligen ett överskott på driftbudgeten om (16 498—16 006—250) 242 miljoner kronor.

Enligt de beräkningar som nu presenteras kommer *statsinkomsterna* för nästa budgetår att uppgå till 17 086 miljoner kronor, vilket belopp är 588 miljoner kronor högre än det som redovisades i statsverkspropositionen. Denna inkomstsiffra bygger på riksräkenskapsverkets förnyade beräkning (*bihang B*), för vilken jag i det följande lämnar en särskild redogörelse. Som likaledes kommer att närmare redovisas har jag gjort ett par smärre justeringar i ämbetsverkets beräkningar.

Inkomstskatttiteln har i de nya kalkylerna i förhållande till statsverkspropositionen höjts med 500 miljoner kronor till 7 900 miljoner kronor. Beträffande den statliga inkomstskatten har då räknats med oförändrad uttagningsprocent. Beräkningen utgår vidare från att den totala lönesumman kommer att stiga med 9 procent under 1961 och med 3 à 4 procent under 1962. Beträffande bolagen har antagits att deras till statlig inkomstskatt taxerade inkomster kommer att öka med sammanlagt 18 procent mellan 1960 och 1961 och att ökningen kommer att bli betydande även mellan 1961 och 1962.

Jag vill i likhet med riksräkenskapsverket i detta sammanhang starkt understryka den osäkerhet som inkomstberäkningen, framför allt i vad avser inkomstskatttiteln, även vid denna tidpunkt är behäftad med.

Nettoavsättningen till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel upptages nu till 350 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen 250 miljoner kronor. Ökningen sammanhänger med att vid stigande källskatteinkomster ökar eftersläpningen i utbetalningen av kommunalskattemedel, varvid större avsättningar till budgetutjämningsfonden erfordras.

**Drift-
Miljoner**

	1954/55	1955/56	1956/57
Inkomster	8 907	10 072	10 691
Utgifter	8 619	9 691	10 978
Överskott eller underskott	288	381	— 287
Avsättning till (—) resp. återföring från (+) budgetjämningsfonden av kommunalskatte- medel (netto)	—	— 250	— 100
Överskott eller underskott	288	° 131	° — 387

¹ Därav riksstat 15 250 mkr och beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.

² Därav riksstat 15 250 mkr, tilläggsstat I och II 41 mkr samt beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.

³ Därav riksstat 15 250 mkr, tilläggsstat I och II 147 mkr, beräknad reservationsmedelsökning 300 mkr samt beräknad nettobesparing å vissa anslag 206 mkr.

Även beträffande *utgifterna* lämnas i det följande en särskild redogörelse. Sammanlagt innebär de gjorda förändringarna en ökning med 2 miljoner kronor av de i statsverkspropositionen framlagda utgiftsförslagen på sammanlagt 15 906 miljoner kronor. Kostnaderna för statsskuldräntorna minskar med 50 miljoner kronor i förhållande till tidigare beräkning på grund av den väntade kraftiga minskningen av upplåningen. Häremit står emellertid vissa utgiftsstegringar, bland vilka den största posten, 30 miljoner kronor, utgörs av merkostnaden till följd av nyligen träffade uppgörelser om höjning av lönerna för vissa statsanställda m. fl. Totalt beräk-

**Kapital-
Miljoner**

	1954/55	1955/56	1956/57
Investeringsanslag	2 102	2 272	2 046
Avgår: Avskrivningsmedel och övriga likvida medel	— 1 025	— 1 244	— 1 403
Återstående medelsbehov	1 077	1 028	643

¹ Anslagsbehållningarna beräknades till oförändrat belopp.

² Därav riksstat 2 765 mkr samt tilläggsstat I och II 29 mkr. Anslagsbehållningarna beräknades till oförändrat belopp.

³ Därav riksstat 2 765 mkr, tilläggsstat I och II 97 mkr samt beräknad ökning av anslagsbehållningar 150 mkr.

budgeten

kronor

1957/58	1958/59	1959/60	1960/61			1961/62	
			enl. riks- staten	enl. stv. prop. 1961	ny be- räkning	enl. stv. prop. 1961	ny be- räkning
12 019	12 604	13 657	15 500	16 010	16 388	16 498	17 086
12 120	12 743	13 698	¹ 15 350	² 15 391	³ 14 891	⁴ 16 006	⁵ 16 008
- 101	- 139	- 41	150	619	1 497	492	1 078
- 250	- 200	—	+ 25	- 150	- 300	- 250	- 350
⁶ - 351	- 339	- 41	175	469	1 197	242	728

⁴ Därav riksstatsförslag 15 906 mkr och beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.

⁵ Därav kompl. riksstatsförslag 15 908 mkr samt beräknad reservationsmedelsminskning 100 mkr.

⁶ Under dessa år gjordes dessutom avdrag för vissa medel som insatts på särskilt konto i riksbanken med 356, 184 respektive 100 mkr (se motsvarande tabell i finansplanen för budgetåret 1958/59).

nas kostnaderna för dessa lönehöjningar till 40 miljoner kronor, varav 10 miljoner kronor kommer att motsvaras av en reduktion av affärsverkens rörelseresultat. Detta bör emellertid enligt min mening icke föranleda någon ändring i riksräkenskapsverkets beräkning av avkastningen från affärsverkens fonder.

Enligt uppgifter från vederbörande anslagsförvaltande myndigheter skulle behållningarna under driftbudgetens reservationsanslag komma att minska med totalt sett ca 300 miljoner kronor under det framförliggande budgetåret. Med hänsyn till att man tidigare kunnat konstatera en benägenhet hos myndigheterna att överskatta möjligheterna att förbruka anslagsbe-

budgeten

kronor

1957/58	1958/59	1959/60	1960/61			1961/62	
			enl. riks- staten	enl. stv. prop. 1961	ny be- räkning	enl. stv. prop. 1961	ny be- räkning
2 510	2 441	2 675	¹ 2 765	² 2 794	³ 2 712	⁴ 2 675	⁵ 2 680
- 1 306	- 869	- 998	- 1 058	- 1 088	1 085	- 1 133	- 1 140
1 204	1 572	1 677	1 707	1 706	1 627	1 542	1 540

⁴ Därav riksstatsförslag 2 575 mkr samt beräknad förbrukning av anslagsbehållningar 100 mkr.

⁵ Därav kompl. riksstatsförslag 2 580 mkr samt beräknad förbrukning av anslagsbehållningar 100 mkr.

hållningarna, finner jag det dock för egen del mera realistiskt att räkna med att ifrågavarande förbrukning kommer att stanna vid 100 miljoner kronor eller samma belopp som upptagits i statsverkspropositionen.

De i det föregående redovisade uppgifterna om driftbudgetens inkomster och utgifter har sammanställts i särskild tabell. Enligt denna överstiger inkomsterna utgifterna med 1 078 miljoner kronor. Efter en bokföringsmässig korrigerings med 350 miljoner kronor motsvarande det nettobelopp av kommunalskattemedel som, enligt vad jag tidigare anför, beräknas skola avsättas till budgetutjämningsfonden, uppgår överskottet till 728 miljoner kronor. I statsverkspropositionen redovisades, som tidigare nämnts, ett motsvarande överskott på 242 miljoner kronor.

Jag vill framhålla att det sålunda kvarstående överskottet på 728 miljoner kronor kan komma att reduceras på grund av tillkommande utgifter i form av anslagsöverskridanden och tilläggsstater. Det bör erinras om att under budgetåren 1955/56—1960/61 har tilläggsstater på driftbudgeten förekommit i följande utsträckning av andra skäl än lönehöjningar, nämligen 370, 175, 512, 319, 104 respektive 147 miljoner kronor eller med i genomsnitt ca 270 miljoner kronor per år.

I fråga om kapitalbudgeten har, sedan statsverkspropositionen avlämnades, framlagts förslag innebärande en ökning av investeringsanslagens summa med sammanlagt 5 miljoner kronor.

De avskrivningsmedel och övriga likvida medel som står till förfogande för investeringarnas finansiering dels i form av anslag å driftbudgeten, dels såsom avskrivningsmedel m. m. inom de olika kapitalfonderna kan nu beräknas uppgå till 1 140 miljoner kronor. Investeringsanslagens summa upptages, efter den förändring som redovisats i det föregående, till 2 580 miljoner kronor. Det samlade beloppet av kvarstående anslagsbehållningar har av myndigheterna beräknats minska med ca 200 miljoner kronor under det framförliggande budgetåret. Jag finner mig dock, med hänvisning till vad som anförts vid behandlingen av motsvarande behållningar under driftbudgeten, böra uppta ifrågavarande förbrukning till 100 miljoner kronor eller samma belopp som i statsverkspropositionen. Det totala medelsbehovet för kapitalbudgeten kan sålunda uppskattas till $(2\,580 + 100 - 1\,140)$ 1 540 miljoner kronor. Till denna beräkning får givetvis fogas en reservation för eventuella tilläggsstatsanslag.

Myndigheternas disposition av rörlig kredit i riksgäldskontoret förutses bli oförändrad under 1961/62.

För att ge en samlad bild av statens totala, faktiska inkomster och utgifter under innevarande och nästkommande budgetår har drift- och kapitalbudgeten på vanligt sätt sammanställts till en *t o t a l b u d g e t*. Resultatet redovisas i särskild tabell.

I denna har beaktats, att avsättningar respektive återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel icke utgör någon kassamässig utgift eller inkomst för staten.

Totalbudgeten

Miljoner kronor

	1959/60	1960/61			1961/62	
		enl. riksstaten	enl. stv. prop. 1961	ny beräkning	enl. stv. prop. 1961	ny beräkning
Överskott (+) eller underskott (-) på driftbudgeten	- 41	+ 175	+ 469	+ 1 197	+ 242	+ 728
Fondering hos riksgäldskontoret av sjukkassorna tillkommande arbetsgivarbidrag	+ 47	—	—	—	—	—
Avsättning (+) resp. återföring (-) av kommunalskattemedel	—	- 25	+ 150	+ 300	+ 250	+ 350
Medelsbehov på kapitalbudgeten efter avdrag för avskrivningar o. dyl.	- 1 677	- 1 707	- 1 706	- 1 627	- 1 542	- 1 540
Ökad (-) resp. minskad (+) disposition av rörliga krediter	+ 39	—	- 100	- 100	—	—
Totalbudgetens underskott	- 1 632	- 1 557	- 1 187	- 230	- 1 050	¹- 462

¹ Utan hänsynstagande till ev. tilläggsstater och överskridanden.

Av tabellen framgår att de nu kända transaktionerna för budgetåret 1961/62 skulle medföra ett underskott på totalbudgeten av 462 miljoner kronor, vilket är ca 600 miljoner kronor mindre än det belopp som framräknades i statsverkspropositionen exklusive lönehöjningar och andra tillkommande utgifter. Underskottet är vidare drygt 200 miljoner kronor högre än det för innevarande budgetår beräknade och ca 1 200 miljoner kronor lägre än det som redovisades för 1959/60.

Det nu beräknade underskottet på totalbudgeten för nästa budgetår kan ses mot bakgrunden av följande uppgifter rörande totalbudgetens saldon under budgetåren 1950/51—1959/60 och det nu beräknade saldot för budgetåret 1960/61.

Budgetår	Totalbudgetsaldot	Budgetår	Totalbudgetsaldot
1950/51	— 324	1956/57	— 762
1951/52	+ 434	1957/58	— 1 135
1952/53	— 746	1958/59	— 1 428
1953/54	— 1 098	1959/60	— 1 632
1954/55	— 1 085	1960/61	— 230
1955/56	— 598	1961/62	¹ - 462

¹ Utan hänsynstagande till ev. tilläggsstater och överskridanden.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört har Kungl. Maj:t i propositionen nr 150 föreslagit riksdagen att upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1961/62 enligt en vid statsrådsprotokollet såsom *Bilaga 1* fogad specifikation. Denna specifikation överensstämmer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevillningarna med undantag av att i specifikationen inkomsterna å följande inkomsttitlar beräknats sålunda:

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	7 900 000 000
Arvsskatt och gåvoskatt	110 000 000
Lotterivinstskatt	80 000 000
Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m.	105 000 000
Fordonsskatt	440 000 000
Tullmedel	850 000 000
Allmän varuskatt	1 550 000 000
Tobaksskatt	930 000 000
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag	15 000 000
Skatt å malt- och läskedrycker	180 000 000
Statlig nöjesskatt	25 000 000
Postverket (överskott)	20 000 000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 150 föreslagna beräkningarna av bevillningarna i förhållande till statsverkspropositionens beräkningar innebär en sammanlagd ökning med 612 000 000 kronor.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande *motionerna I: 352 och II: 410* uttalas, att genom en radikal begränsning av samhällsutgifterna, framför allt statens utgifter, bör tillses att samhällets anspråk på medborgarna väsentligt begränsas. De samhällsvådliga verkningarna av den alltför höga direkta beskattningen skärpes av det förhållandet, att progressionen i våra skatteskalor synes vara en frukt av mera en önskan att åstadkomma en ändrad inkomstfördelning än av att få rimliga skattesatser resp. skatter som ur fiskalisk synpunkt är lämpligt avvägda. Den hårdaste progressionen finns i skatteskan för gifta och den drabbar just de s. k. mellanskikten. Förhållandet belyses av att skattesatsen är 10 % för beskattningsbara inkomster strax under 8 000 och 27 % för inkomster strax över 12 000 kr. Med en ökning på föga mer än 4 000 kr. stiger alltså marginalsikten till bortåt det tredubbla.

Den egentliga anledningen till att progressionsskärpnigen blir så orimligt hård i nyss berörda skikt är att skiktgränserna närmast över 8 000 kr. kommer alldeles för tätt. De två skikten över 8 000 kr. beskattningsbar inkomst omfattar vardera 2 000 kr. Därefter kommer två skikt på 4 000 och så ett på 10 000 kr. Progressionen stiger således ytterst brant omedelbart över

8 000 kr. Det uppkommer en markerad puckel i skatteskalan. Enda sättet att få bort denna är att slå samman de två lägsta av dessa skikt till ett och att därefter sänka skattesatsen i de närmast ovanför liggande skikten, så att inte ett orimligt språng förekommer. Motionärerna anser vidare att gränsen för tudelningsprincipens tillämpning bör höjas väsentligt. Gränsen går nu vid årsinkomster på 16 000 å 17 000 kr. Denna gräns har bestått alltsedan 1952, trots att realinkomsterna stigit väsentligt sedan dess och trots att en stark inflation bidragit till att höja de nominala inkomsterna än mer. Med de skolor, som motionärerna tidigare förordad, skulle ingående av äktenskap inte i något fall kunna föranleda en skärpning av de två kontrahenternas sammanlagda beskattning förrän vid familjeinkomster överstigande 30 000 kr. Den allmänna skatteberedningen kommer uppenbarligen att syssla även med skatteskalorna. Det sägs i direktiven för utredningen, att denna inte har såsom uppgift att »göra värderingar om det framtida behovet av statsinkomster eller över det totala skattetryckets omfattning». Under sådana förhållanden kan svårigheter uppstå när det gäller att ge skatteskalorna en rimligare utformning. Man får nämligen räkna med att ett genomförande av de av motionärerna önskade skatteskalorna skulle innebära ett skattebortfall på 700 å 800 milj. kr. Detta bör inte hindra skatteberedningen att konstruera skatteskalor, som dels eliminerar puckeln i mellanskikten, dels väsentligt höjer gränsen för tudelningsprincipens tillämpningsområde, dels också i lägre inkomstskikt ger skattelättnader av någon betydelse. Motionärerna förordar att riksdagen på denna punkt gör ett uttalande avsett att tjäna till ledning för skatteberedningen.

Till stöd för yrkandena i de likalydande *motionerna I: 359 och II: 414* anföres, att en översyn av skattesystemet måste ta sikte på att ge skattepolitiken ett demokratiskt innehåll, vilket innebär att en långt större del av statsinkomsterna måste tas direkt från produktionen och att den statliga verksamheten på produktionslivets område utvidgas så att betydande belopp den vägen kan tillföras staten för nödvändiga utgifter till sociala och kulturella ändamål. De senaste årens utveckling på detta område i synnerhet beträffande privatägda företag visar en rakt motsatt tendens. Medan den totala taxerade inkomsten sedan verksamhetsåret 1950 stigit med sammanlagt 93 procent ligger bolagens taxerade inkomst för verksamhetsåret 1959 endast 21 procent över 1950 års nivå. Under samma tid har den taxerade inkomsten för fysiska personer successivt stigit med 100 procent. Den nuvarande formen för bolagsbeskattningen ger således möjligheter för bolagsstyrelserna att godtyckligt redovisa vilken vinst de vill och att av skattepolitiska skäl undanhålla från beskattning väldiga belopp, som sedan vanliga inkomsttagare tvingas att betala. Motionärerna önskar en ändring av bestämmelserna för bolags- och företagsbeskattningen i syfte att sätta stopp för skattefusk. Motionärerna förordar skatteskalor, som innebär att gift inkomsttagare med upp till 9 000 kr. i årsinkomst helt befrias från statlig inkomstskatt. En familj med 12 000 kronors årsinkomst får en skattesänkning på 400 kronor och en 15 000-kronors-familj 390 kronor. Vid 18 000 kronors familjeinkomst

blir skattesänkningen 338 kronor, vid 20 000 kronor 297 kronor och vid 25 000 kronor 155 kronor. Därutöver bibehålles skatten vid nuvarande nivå. Exempelen är beräknade för ortsgrupp 3 utgående från en kommunal utdebitering på 14 kronor per skattekrona. För övriga ortsgupper blir det motsvarande sänkningar. Denna skattesänkning, beräknad på 1960 års uppskattade inkomster, kostar sammanlagt omkring 700 miljoner kronor. Övriga av motionärerna framlagda förslag skulle emellertid tillföra staten inkomster utöver nämnda belopp.

I de likalydande *motionerna I: 476 och II: 568* erinras om att allmänna skatteberedningen enligt direktiven har att utgå från att den i fjol införda allmänna varuskatten skall bli ett bestående element i skattesystemet. Det är en anmärkningsvärd inskränkning i kommitténs huvuduppdrag, som är att pröva linjerna för en ur olika synpunkter rationell skattereform. Enligt motionärernas mening kan det inte vara motiverat att utgå från en sådan bindning där nuvarande omsättningsskatt är den självklara förutsättningen. En rationell och fördomsfri utredning bör ha fria händer att pröva olika slag av indirekt beskattning. Vid omläggning av skattesystemet kan eventuellt andra slag av varu- eller bruttoskatter finnas mera rationella än just den typ av varubeskattning som nuvarande omsättningsskatt i detaljhandelsledet utgör. En betydande olägenhet med den nuvarande omsättningsskatten är exempelvis att antalet uppbördsskyldiga är mycket stort. Ett flertal skilda omständigheter talar för att vår nuvarande inkomstbeskattning måste revideras. De viktigaste av dessa är följande:

- a) penningvärdeförsämringen sedan de nuvarande skatteskalorna vid den statliga inkomstbeskattningen fastställdes,
- b) inkomstutvecklingen och den ändrade inkomstfördelningen,
- c) beskattningens betydelse för sparande, kapitalbildning och inverkan på den enskildes vilja till ökade arbetsinsatser å ena sidan och som kostnadselement i ekonomin å den andra blir allt viktigare,
- d) det påbörjade internationella samarbetet på det ekonomiska området.

Den normala inkomststegringsprocessen i och för sig måste aktualisera en revision av inkomstbeskattningen. I och med att den hårdare marginalbeskattningen drabbar en betydligt utvidgad krets av inkomsttagare, accentueras kostnadsproblemet. Därmed kommer också konkurrensförhållandena gentemot utlandet in i bilden. Slutsatsen beträffande vår nuvarande inkomstbeskattning blir att den gällande skalan för den statliga inkomstbeskattningen inte passar för den förändrade bild av inkomstnivå och inkomstfördelning som vi nu kan göra oss för — i varje fall — senare delen av 1960-talet. I första hand bör övervägas att utsträcka det proportionella bottenskiktet i skalan. Det stannar nu vid inkomstläget 14 000 kr. (gift skattskyldig). En utsträckning till exempelvis 20 000 kronors inkomst skulle starkt reducera antalet av dem som drabbas av progressiv skatt. En sådan ändring av skatteskalen måste naturligen medföra, att marginalsattesatserna för inkomsttagare ovanför 20 000-kronorsnivån reduceras. Samtidigt bör en väsentlig höjning

ske av de skattefria bottenavdragen, så att den direkta inkomstskatten nedbringas för alla skattskyldiga. Då det kan förutses att kommunernas finansiella situation kommer att förbli pressad, kan det vara motiverat att först genomföra höjningen av bottenavdragen vid den statliga beskattningen. Reformarbetet i fråga om inkomstbeskattningen bör ta hänsyn till här angivna fakta och synpunkter.

I de likalydande *motionerna I: 670 och II: 802* erinras om att genom investeringsfonderna förmås företag att för den tid som anses ur inflations-synpunkt riskfylld binda likvida medel och uppskjuta deras användande. Samma tankegång kan tillämpas för de fysiska personernas del och på den fordran de kan anses ha på staten till följd av en överbeskattning. Är den konjunkturpolitiskt riktig i det ena fallet, är den det också i det andra.

Under budgetåret 1961/62 bör staten på spärrat konto i riksbanken insätta ett belopp av storleksordningen 450 milj. kr. Tidigare använd teknik kan därvid tillämpas. Denna insättning bör göras för de skattskyldigas räkning. Medlen, som alltså principiellt sett tillhör de skattskyldiga, kan lämpligen frigöras vid årsskiftet 1962/63 och då i form av en skatterabatt å den under 1961 inbetalade för höga skatten. Motionärerna föreslår, att skatterabatten skall uppgå till tio procent av den statliga inkomstskatt, som upptages på den slutskattesedel den skattskyldige får på hösten 1962. Varje skattskyldig får en »skatteanvisning», lämpligen som en talong på slutskattesedeln. Denna gäller till det belopp den upptager som likvid vid inbetalning av »källskatt» under de fyra första månaderna 1963. Skulle någon inte önska utnyttja skatteanvisningen för skatteinbetalning utan i stället vilja behålla den, får anvisningen karaktär av statsobligation med fem års löptid, räknat från den 1 januari 1963. Ränta å 5 procent bör utgå och den bör vara skattefri.

Om inkomstutvecklingen under 1962 och 1963 om något år kan bedömas bli sådan att ett nytt överskott därigenom uppstår i budgeten för 1962/63, kan beslut om ny skatterabatt fattas vid nästa års riksdag. En mer definitiv skattereform kan inte beräknas vara färdig att genomföra förrän från och med 1964.

Utskottet

I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1961/62 med 100 procent av grundbeloppet. Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen avgivit förslag till beräkning av bevillningarna för nämnda budgetår.

Enligt gällande bestämmelser skall procenttalet för den statliga inkomstskattens uttagande vara detsamma under helt kalenderår. Då sagda procenttal för senare hälften av löpande budgetår är 100 tillstyrker utskottet, att samma uttagningsprocent bestämmes för förra hälften av budgetåret 1961/62.

Beträffande uttagningsprocenten för senare hälften av budgetåret 1961/62

råder enighet inom utskottet om att den bör vara densamma som för innevarande kalenderår, varför utskottet tillstyrker att procenttalet fastställs till 100.

Av den redogörelse som departementschefen lämnat i proposition nr 150 av budgetläget framgår att man kan räkna med en betydande nedgång i det statliga upplåningsbehovet under innevarande budgetår. Det är sannolikt att även det tidigare beräknade upplåningsbehovet för 1961/62 kommer att minska, men att detta budgetår ändå kommer att uppvisa en viss ökning av totalunderskottet i förhållande till innevarande budgetår. Totalbudgetunderskottet, som för innevarande budgetår beräknas stanna vid 230 milj. kronor, har för budgetåret 1961/62 antagits till ca 460 milj. kronor. För det därpå följande budgetåret, 1962/63, kan förutses utgiftsökningar till storleksordningen 1—1 1/4 miljard kronor räknat i oförändrade priser. Denna utgiftsstegring torde på ett avgörande sätt förändra den relativt starka budgetställning som gällt för 1960/61 och antages komma att gälla även för 1961/62.

Departementschefen har ansett att det är mot denna bakgrund som ställning till budgetpolitikens utformning under nästkommande budgetår skall tagas. Den förbättring av budgetläget som inträtt 1960/61 och som nu beräknas för 1961/62 visar på möjligheten av att finansiera nu förutsedda utgiftsanspråk utan skatthöjningar och ändå uppnå en balanserad driftbudget för 1962/63. Såväl det aktuella konjunkturläget som det statsfinansiella långsiktsperspektivet understryker behovet att bevara restriktiviteten i budgetpolitiken. Departementschefen är därför inte i dagens läge beredd att förorda andra skatteförändringar än en höjning av det skattefria bottenbeloppet för kapitalinkomst och avdraget för försäkringspremier vid inkomsttaxeringen. Samtidigt uttalar departementschefen att det förhållandet, att vi i dag och — med hänsyn till de samhällsliga uppgifternas växande betydelse — även för överblickbar tid saknar utrymme för sänkningar av det totala skatteuttaget i vid mening, gör icke frågan om vårt skattesystems utformning mindre angelägen. Tvärtom utgör en rationell och rättvis utformning av beskattningen en nödvändig förutsättning för att det allmänna på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina uppgifter. Med hänvisning till framlagda krav på höjning av Ortsavdragen förklarar departementschefen att en sådan höjning utan kompenserande åtgärder i skattesystemet i övrigt saknar samhällsekonomisk täckning.

Utskottet finner sig i sin bedömning av det samhällsekonomiska läget kunna ansluta sig till den i propositionen nr 150 redovisade uppfattningen. Det bör enligt utskottets mening i den aktuella situationen eftersträvas att statsutgifterna i så hög grad som möjligt kan finansieras med verkliga inkomster i stället för med lån. De i propositionen uppdragna riktlinjerna för finanspolitiken bör således följas.

Vad beträffar frågan om en höjning av Ortsavdragen behandlas denna av utskottet i annat sammanhang.

I de likalydande motionerna I: 670 och II: 802 föreslås att fysiska personer

skall äga åtnjuta rabatt å skatt, som påföres i samband med 1962 års taxering. Motionärerna erinrar om att genom investeringsfonderna företag förmåås att för den tid, som anses ur inflationssynpunkt riskfylld, binda likvida medel och uppskjuta deras användande. Samma tankegång kan tillämpas för de fysiska personernas del och på den fordran de kan anses ha på staten till följd av en överbeskattning. Under budgetåret 1961/62 bör staten på spärrat konto i riksbanken insätta ett belopp av storleksordningen 450 milj. kronor. Insättningen bör göras för de skattskyldigas räkning. Medlen, som alltså principiellt tillhör de skattskyldiga, kan lämpligen frigöras vid årsskiftet 1962/63 och då i form av en skatterabatt å den under 1961 inbetalade för höga skatten. Motionärerna föreslår, att skatterabatten skall uppgå till tio procent av den stalliga inkomstskatt, som upptages på den slutskattesedel den skattskyldige får på hösten 1962. Varje skattskyldig får en »skatteanvisning», lämpligen som en talong på slutskattesedeln. Denna gäller till det belopp den upptager som likvid vid inbetalning av preliminär eller kvarstående skatt under de fyra första månaderna 1963. Skulle någon inte önska utnyttja skatteanvisningen för skatteinbetalning utan i stället vilja behålla den, får anvisningen karaktär av statsobligation med fem års löptid, räknat från den 1 januari 1963, varvid ränta å fem procent bör utgå. Denna ränta bör vara skattefri.

Det sålunda förordade systemet utgör i realiteten en till början av år 1963 uppskjuten skattesänkning avseende inkomster under innevarande år. Verkingarna därav kommer således icke att visa sig förrän vid nämnda tidpunkt. Utskottet har tidigare erinrat om den utgiftsstegring, som torde komma att inträffa under budgetåret 1962/63. Systemet förutsätter att en ytterligare upplåning från statens sida av 450 milj. kronor i och för fondering sker under nästkommande budgetår, allt enligt de föreliggande beräkningarna av totalbudgetutfallet för år 1961/62. Med hänsyn till de uttalanden utskottet tidigare gjort om en sänkning av det totala skatteuttaget, anser utskottet sig böra avstyrka bifall till det framlagda förslaget.

I förevarande sammanhang har utskottet jämväl att ta ställning till de olika motionsyrkanden, som avser att riksdagen skall i vissa hänseenden uttala sig närmare om inriktningen av allmänna skatteberedningens utredningsarbete. Utskottet kan inte dela motionärernas uppfattning om lämpligheten av dylika uttalanden. Enligt de givna direktiven har skatteberedningen möjlighet att överväga mycket långtgående reformer, och hinder möter ej enligt direktiven för utredningen att framlägga delförslag rörande centrala punkter, där ett snabbt genomförande av reformer visar sig önskvärt. Enligt utskottets mening bör eventuella framtida förändringar i den totala skattebördan ligga utanför utredningens arbetsområde, då de betingas av politiska värderingar och beslut. Uttalanden av den art motionärerna önskat skulle innebära att utredningens möjligheter till ur olika synpunkter lämpliga lösningar allvarligt försvåras. Utskottet avstyrker därför de föreliggande motionerna.

De i propositionen nr 150 framlagda beräkningarna av inkomster och utgifter för budgetåret 1961/62 utvisar i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen på inkomstsidan en nettoökning med ca 588 milj. kronor och på utgiftssidan en nettoökning med ca 2 milj. kronor. Driftbudgeten för budgetåret 1961/62 beräknas lämna ett överskott av 728 milj. kronor mot enligt statsverkspropositionen 242 milj. kronor.

Det i propositionen nr 150 beräknade resultatet för totalbudgeten visar ett underskott å 462 milj. kronor exklusive tillkommande utgifter mot 1 050 milj. kronor i statsverkspropositionen. Därvid har beaktats, att avsättning till respektive återföring från budgetutjämningsfonden av kommunalskatte-medel inte utgör någon kassamässig utgift eller inkomst för staten.

Beräkningen av bevillningarna utvisar i förhållande till statsverkspropositionen en ökning med 612 milj. kronor. Därvid har inkomsten av skatt å inkomst och förmögenhet m. m. vid den i propositionen nr 150 föreslagna uttagningsprocenten upptagits med 7 900 milj. kronor mot i statsverkspropositionen 7 400 milj. kronor.

Inkomsttiteln statlig nöjesskatt, som i statsverkspropositionen upptogs med 30 milj. kronor, har i propositionen nr 150 upptagits till ett 5 milj. kronor lägre belopp. Sedermera har emellertid riksdagen beslutat slopa nöjesskatten å idrottstävlingar, vilket kan beräknas medföra en inkomstminskning för staten med ca 2 milj. kronor. Inkomsttiteln synes det oaktat kunna upptagas till 25 milj. kronor.

För inkomsttiteln postverket har i proposition nr 150 föreslagits ett belopp av 20 milj. kronor. Därvid har bl. a. räknats med de i proposition nr 90 föreslagna nya villkoren för postbefordran av tidningar. Utskottet har emellertid i betänkande nr 40 föreslagit sådana ändringar i villkoren för postbefordran av tidningar, att postverkets överskott för nästkommande budgetår skulle bli ca 3 milj. kronor mindre än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Med hänsyn härtill har utskottet funnit inkomstposten böra upptagas till allenast 17 milj. kronor för kommande budgetår.

Mot de i propositionen nr 150 gjorda beräkningarna av bevillningarna i övrigt har utskottet icke något att erinra.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition, nr 150, i vad propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, besluta att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för budgetåret 1961/62 med 100 procent av grundbeloppet;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 352 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 410 av herr Hjalmarson m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 359 av herrar Öhman och Helmer Persson samt II: 414 av herrar Holmberg och Johansson i Stockholm,

3) de likalydande motionerna I: 476 av herr Lundström m. fl. och II: 568 av herr Ohlin m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 670 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 802 av herr Hjalmarson m. fl., i vad desamma behandlas i detta betänkande,

måtte av riksdagen lämnas utan åtgärd;

C) att bevillningarna för budgetåret 1961/62 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. . .	7 900 000 000	
Kupongskatt	7 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	10 200 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	1 500 000	
Arvsskatt och gåvoskatt	110 000 000	
Lotterivinstskatt	80 000 000	
Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m.	105 000 000	8 214 700 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	440 000 000	
Bensinskatt	900 000 000	1 340 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	850 000 000	
Allmän varuskatt	1 550 000 000	
Särskilda varuskatter	350 000 000	
Omsättningsskatt å motorfordon	195 000 000	
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	43 000 000	
Skatt å kaffe	27 000 000	
Tobaksskatt	930 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihan- delsbolag	15 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhan- delsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å sprit- drycker	1 150 000 000	
Omsättningsskatt å vin.	105 000 000	

Skatt å malt- och läskedrycker	180 000 000	
Statlig nöjesskatt	25 000 000	
Energiskatt	575 000 000	6 025 000 000
Postverket (överskott)		17 000 000

Stockholm den 18 maj 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Yngve Nilsson, Wärnberg och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kollberg, Nilsson i Svalöv, Vigelsbo, Engkvist, Gustafson i Göteborg, Magnusson i Borås, Andersson i Essvik och Kristenson i Göteborg.

Reservationer

I) av herrar *Hagberg, Yngve Nilsson, Nilsson* i Svalöv och *Magnusson* i Borås, vilka

dels anfört följande:

»Enligt kompletteringspropositionen beräknas inkomsterna på driftbudgeten under budgetåret 1961/62 uppgå till 17 086 milj. kr. Detta skulle innebära en ökning från det senaste budgetår för vilket faktiska uppgifter föreligger, nämligen 1959/60, på ej mindre än drygt 3,4 miljarder kr eller 25 %. En relativt stor del av ökningen sammanhänger med den fr. o. m. ingången av 1960 genomförda omsättningskatten. Till det väsentliga är inkomstökningen för staten emellertid att tillskriva den högst betydande ökning av de fysiska personernas inkomster som inträtt och som — ej minst på grund av progressionen i beskattningen — med förstärkt verkan slagit igenom på statsskattens belopp. Inkomstutvecklingen på arbetsmarknaden och inom näringslivet i dess helhet är i sin tur utslag av en pågående högkonjunktur, där risken för en isolerad inhemsk inflation är betydande.

I detta läge och med en hårdnande internationell priskonkurrens ställes väsentliga krav på en aktiv och med generella medel verkande konjunkturpolitik. Allt större vikt måste läggas vid nödvändigheten att stärka kostnadsmedvetandet i enskild och offentlig verksamhet. Av betydelse därvid är en snabb och smidig penning- och kreditpolitik, som förenar kravet på samhällsekonomisk effektivitet med den grad av restriktivitet som kan befinnas konjunkturpolitiskt lämplig.

I en aktiv konjunkturpolitik måste i ett läge, där överslag i samhälls-ekonomien hotar, ingå återhållsamhet med statsutgifterna. Denna måste bl. a. bestå av noggrann övervakning av de utgifter som faktiskt görs, varvid utgångspunkten måste vara att den omständigheten att ett anslag beviljats för ett visst ändamål ingalunda under alla förhållanden motiverar, att hela det anslagna beloppet förbrukas. Återhållsamheten måste emellertid främst ta formen av en restriktiv anslagsprövning.

Högerpartiet har i sina motioner till årets riksdag genom konkreta förslag till nedprutningar skapat underlag för ett alternativ till den rege- ringspolitik som sammanfattas i proposition nr 150. Det framgår av de likalydande motionerna I: 670 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 802 av herr Hjalmarson m. fl., att från partiets sida framlagts förslag, som vid fullt genomslag skulle ha inneburit budgetförstärkningar på 465 milj. kr. per år. Uppenbarligen ger dessa förslag utrymme för omedelbara skattesänk- ningar av motsvarande storlek utan att någon som helst inflationsdrivan- de effekt uppstår. I den mån skattesänkningarna föranleder ett ökat enskilt sparande, blir resultatet i stället ett minskat inflationstryck.

I nyssnämnda motioner yrkas dels att ortsavdragen skall förbättras, dels att 10 % av den statsskatt som belöper å 1961 års inkomster skall återföras till de skattskyldiga i form av en skatterabatt som de skattskyl- diga skall kunna tillgodogöra sig 1963. Vidare hemställs om uttalanden från riksdagen rörande en överföring av vissa kommunala utgifter på sta- ten samt rörande progressionen i statsbeskattningen. Av dessa frågor be- handlas de som rör ortsavdragen och kommunernas utgifter i utskottets betänkande nr 62. Av denna anledning tar vi här upp dem endast rent all- mänt och i anslutning till statsregleringen.

En väsentlig höjning av ortsavdragen och en radikal omläggning av och lättnad i den progressiva beskattningen är två var för sig ytterst angelägna skattereformer. Eftersom den förra reformen är av förhållandevis störst betydelse för de lägre inkomsttagarna, medan progressivitetslättnader mer skulle gynna de medelstora och större inkomsttagarna, är det i och för sig lämpligast att de erforderliga avvägningarna göres samtidigt och över hela fältet. Vi förutsätter också, att detta kommer att ske inom allmänna skatteberedningen. Detta bör emellertid icke hindra att en delreform nu ge- nomföres på ortsavdragens område, innebärande att dessa avdrag återfår det realvärde de erhöll då de senast höjdes, nämligen vid 1957 års riksdag. Konsumentprisindex låg 1957 vid 145 och är nu 162, vilket innebär en prisstegring sedan nämnda år på ca 12 %. Den i förenämnda motioner I: 670 och II: 802 föreslagna höjningen på 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för familjeförsörjare motsvarar mycket nära den inträffade pris- stegringen, och beloppen är sålunda väl avvägda.

Förenämnda generella ortsavdragshöjning jämte en i samma motioner föreslagen extra höjning av ortsavdragen för folkpensionärer beräknas minska skatteinkomsterna med 195 milj. kr. per år för staten och 220 milj. kr. per år för kommunerna, detta under förutsättning att — såsom i

motionerna förordats — åtgärder vidtages för att utdebiteringshöjningar ej skall bli nödvändiga. De åtgärder som ifrågasatts är att staten skall från kommunerna övertaga kostnader som helt beror av statliga beslut och över vilka kommunerna alltså ej kan råda, t. ex. för invalidpensioneringen och folkskollärlönerna. Denna motionärernas ståndpunkt innebär att merbelastningen å staten vid de förordade ortsavdragsförbättringarna — i form av inkomstminskning och utgiftshöjning — skulle uppgå till ett belopp av 400 å 450 milj. kr. per år. Då emellertid motionärerna kunnat redovisa förslag på andra områden som skulle ge en nettoförstärkning å driftbudgeten på 465 milj. kr., kan här konstateras, att de av högerpartiet förordade omedelbara skattesänkningarna väl rymmes inom ramen för besparingarna. Partiets budgetalternativ är sålunda hållbart ur statsfinansiell synpunkt. Vad särskilt angår budgetåret 1961/62, varunder de föreslagna skattesänkningarna i motsats till besparingarna blott delvis slår igenom, ger högeralternativet en betydande budgetförstärkning.

Beträffande den nuvarande progressiviteten i statsbeskattningen uttalas i motionerna I: 670 och II: 802, att den dels är synnerligen hård, dels drabbar relativt långt ner på inkomstskalan. De höga marginalskatterna dämpar kostnadsmedvetandet och sparviljan, driver upp löneanspråken och minskar möjligheterna att vinna förpliktigande förståelse för en god deklamationsmoral. Motionärerna anser det rationellt att inkomstskatten för det stora flertalet skattebetalare göres proportionell. Med början vid lägst 20 000 å 30 000 kr. — räknat för gifta — bör med den allmänna inkomstskatten kombineras en särskild progressivskatt, å vilken systemet med uttagningsprocent ej tillämpas. En väsentlig sänkning av progressiviteten bör ske även i fråga om inkomstskikt över de nyss nämnda.

Motionärerna hemställer, att riksdagen uttalar sig för att allmänna skatteberedningen framlägger förslag i antydd riktning. Vi biträder detta förslag. Därmed synes de önskemål som av samma motionärer framlagts i motionerna I: 352 och II: 410 vara tillgodosedda.

Det stora budgetöverskott som nu beräknas för budgetåret 1961/62 skulle, om frågan kunde ses enbart från statsfinansiell synpunkt, kunna återgå till skattebetalarna i form av omedelbara skattesänkningar. Såsom ovan anförts gör emellertid den konjunkturpolitiska bedömningen försiktighet nödvändig. Det är med denna utgångspunkt som det i de likalydande motionerna I: 670 och II: 802 föreslås, att fysiska personer skall äga åtnjuta rabatt å skatt, som påföres i samband med 1962 års taxering. Motionärerna erinrar om att genom investeringsfonderna företag förmås att för den tid, som anses ur inflationssynpunkt riskfylld, binda likvida medel och uppskjuta deras användande. Samma tankegång kan tillämpas för de fysiska personernas del och på den fordran de kan anses ha på staten till följd av en överbeskattning. Under budgetåret 1961/62 bör staten på spärrat konto i riksbanken insätta ett belopp av storleksordningen 450 milj. kr. Denna insättning bör göras för de skattskyldigas räkning. Medlen, som alltså principiellt tillhör de

skattskyldiga, kan lämpligen frigöras vid årsskiftet 1962/63 och då i form av en skatterabatt å den under 1961 inbetalade för höga skatten. Motionärerna föreslår, att skatterabatten skall uppgå till tio procent av den statliga inkomstskatt, som upptages på den slutskattsedel den skattskyldige får på hösten 1962. Varje skattskyldig får en »skatteanvisning», lämpligen som en talong på slutskattsedeln, på vilken anvisning skatterabattens belopp anges. Anvisningen får användas som likvid vid inbetalning av preliminär eller kvarstående skatt under de fyra första månaderna 1963. Skulle någon inte önska utnyttja skatteanvisningen för skatteinbetalning utan i stället vilja behålla den, får anvisningen karaktär av statsobligation med fem års löptid, räknat från den 1 januari 1963, varvid ränta å fem procent bör utgå. Denna ränta bör vara skattefri.

Enligt vår mening är detta förslag väl underbyggt. Onekligen inträder på grund av tidigare beslut en överbeskattning av medborgarna som det finns anledning att reducera. Den utformning motionärerna givit sitt förslag fyller detta syfte, samtidigt som den tillvaratager intresset av att hålla inflations-tendenserna tillbaka. Vi tillstyrker alltså förslaget.

Den avsättning till riksbanken på 450 milj. kr., som i detta sammanhang föreslås, innebär en sterilisering av den typ som tidigare kommit till användning i vårt land, då det gällt att minska inflationstrycket. Den ökning av upplåningsbehovet för statens del som härav föranledes motverkas av den ökning av överskottet å driftbudgeten som högerpartiets alternativ innebär för budgetåret 1961/62.

Alternativet innehåller även förslag som stärker kapitalbudgeten. Nettoförstärkningen uppgår till ca 1 180 milj. kr.»

dels ock ansett att utskottet under punkterna B 1) och 4) bort hemställa, att riksdagen, i anledning av de likalydande motionerna I: 352 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 410 av herr Hjalmarson m. fl. samt med bifall till de likalydande motionerna I: 670 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 802 av herr Hjalmarson m. fl., sistnämnda motionspar i vad desamma behandlas i detta betänkande, måtte

a) antaga det i sistnämnda motionspar intagna förslaget till förordning rörande skatterabatt vid påförande av statlig inkomstskatt på grundval av 1962 års taxering; ävensom

b) uttala, att enligt dess mening allmänna skatteberedningen bör inrikta sitt arbete på att skyndsamt lägga fram förslag till nytt skattesystem, innebärande en proportionell beskattning av inkomster — räknat för gifta — upp till åtminstone 20 000 å 30 000 kronor och en väsentligt sänkt progressivitet för inkomster därutöver.

II) av herrar *Spetz, Söderquist, Kollberg och Gustafson* i Göteborg, vilka ansett att utskottet

a) bort anföra följande:

»I propositionen — — — (= utskottet sid. 25 rad 11 nedifrån—sid. 26 rad 3 uppfifrån) — — — till 100.

Innan utskottet ingår på bedömningen av det aktuella statsfinansiella läget vill utskottet först beröra det allmänna reformbehov som föreligger på skattepolitikens område, i anslutning till de synpunkter på riktlinjerna för reformarbetet som framförts i motionerna.

Vad gäller inkomstbeskattningen har i de likalydande motionerna I: 476 av herr Lundström m. fl. och II: 568 av herr Ohlin m. fl., vilka väckts vid riksdagens början — med erinran om den allmänna skärpning av beskattningen, som ägt rum — särskilt diskuterats de olägenheter som sammanhänger med den höga marginalbeskattningen. Motionärerna pekar då bl. a. på penningvärdeförsämringen sedan de nuvarande skatteskalorna fastställdes, inkomstutvecklingen och den ändrade inkomstfördelningen, beskattningens inverkan på sparande, kapitalbildning och den enskildes vilja till ökade arbetsinsatser, beskattningens — och då särskilt den höga marginalskattens — återverkningar som kostnadselement i ekonomin samt de delvis nya perspektiv, som det påbörjade internationella samarbetet på det ekonomiska området uppställer för skattepolitikens utformning. Slutsatsen beträffande vår nuvarande inkomstbeskattning blir enligt motionärerna att den gällande skalan för den statliga inkomstbeskattningen inte passar för den förändrade bild av inkomstnivå och inkomstfördelning som vi nu kan göra oss för — i varje fall — senare delen av 1960-talet. Motionärerna reser från angivna utgångspunkter kravet att det nuvarande proportionella skiktet i botten på inkomstskattens uttag måste breddas, så att progressiviteten med åtföljande höjning av marginalskatten börjar vid väsentligt högre inkomster för den enskilde än för närvarande. En sådan reform måste då också förutsätta en viss anpassning av skatteskalorna ovanför denna gräns. Dessutom bör enligt motionärerna en väsentlig höjning ske av de skattefria bottenavdragen, så att den direkta inkomstskatten kan bli lägre för alla skattskyldiga.

Utskottet anser att vad motionärerna angivit är väsentliga och angelägna krav för huvudinriktningen av reformarbetet på inkomstbeskattningens område. Utskottet delar motionärernas mening att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t bör ge denna uppfattning till kända och därigenom markera vikten av att angivna ändringar av skatteskalorna snarast genomföres. Utskottet återkommer nedan till frågan om omedelbara lättnader i inkomstskatten, vilka kan genomföras som ett första steg i avvaktan på en mer genomgripande reform.

Vad den indirekta beskattningen angår, så har såsom motionärerna påpekat den nu arbetande allmänna skatteberedningen enligt de av finansministern utfärdade direktiven att utgå från att den allmänna varuskatten skall bli ett bestående element i skattesystemet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att detta är en anmärkningsvärd inskränkning i kommitténs huvuduppdrag, vilket är att pröva linjerna för en ur olika syn-

punkter rationell skattereform. Det kan inte vara motiverat att utgå från en sådan bindning, där nuvarande omsättningsskatt är den självklara förutsättningen. En rationell och fördomsfri utredning bör, som motionärerna framhållit, ha fria händer att pröva olika slag av indirekt beskattning.

Motionärerna påpekar att vid en omläggning av skattesystemet kan eventuellt andra slag av varu- eller bruttoskatter finnas mer rationella än just den typ av varubeskattning, som nuvarande omsättningsskatt i detaljhandelsledet utgör. En betydande olägenhet med den nuvarande omsättningsskatten är enligt motionärerna att antalet uppbördsskyldiga är mycket stort, mer än 200 000. En indirekt beskattning lagd i tidigare led i produktionskedjan — t. ex. i partihandelsledet — skulle starkt reducera antalet uppbördsskyldiga. Utskottet anser i likhet med motionärerna att sådana skattereformer bör prövas av skatteberedningen.

Om vad sålunda angivits utgör ett samlat reformprogram på några års sikt, bör dessa enligt utskottets mening inte hindra en mindre, omedelbar lättnad i inkomstskatten för alla, i den mån budgetmässigt och allmänekonomiskt utrymme därför kan beredas. Såsom framhållits i de i samband med kompletteringspropositionen väckta motionerna I: 676 av herr Lundström m. fl. och II: 804 av herr Ohlin m. fl., talar för en omedelbar skattelättnad inte minst den omständigheten, att skattetrycket under loppet av några år undergått en synnerligen kraftig skärpning. Denna har särskilt drabbat de lägre inkomsttagarna.

En skattelättnad med tyngdpunkten förlagd till de lägre inkomsterna skulle åstadkommas genom en höjning av Ortsavdragen, varigenom den skattefria inkomsten i botten blir större. Motionärerna föreslår på angivna skäl att såsom ett första steg i lättnad av inkomstskatten Ortsavdragen höjs med 500 kronor för gift skattskyldig liksom för ensamstående skattskyldig med hemmavarande barn under 16 år och med 250 kronor för övriga ensamstående skattskyldiga. Ortsavdragshöjningen skall avse både statlig och kommunal inkomstskatt samt gälla fr. o. m. 1962 års inkomster. Yrkande av samma innebörd har framförts i de likalydande motionerna I: 670 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 802 av herr Hjalmarson m. fl. Frågan om höjning av Ortsavdragen har även tagits upp i de likalydande motionerna I: 669 av herr Bengtson m. fl. och II: 801 av herr Hedlund m. fl. Yrkande om omedelbar höjning av avdragen har emellertid inte framställts i dessa motioner, utan motionärerna begär en plan för Ortsavdragens höjning att framläggas till höstriksdagen. Den i de först nämnda motionerna föreslagna höjningen av Ortsavdragen beräknas medföra ett inkomstbortfall för statsverket av ca 165 milj. kronor för hel tolv månadersperiod, varav ca 50 milj. kronor för budgetåret 1961/62. För kommunerna beräknas ett inkomstbortfall av ca 180 milj. kronor. Kommunerna skall genom olika åtgärder kompenseras för inkomstbortfallet av statsverket.

De redovisade yrkandena om höjning av Ortsavdragen måste givetvis bedömas även med hänsynstagande till de budgetmässiga och allmänekonomiska förutsättningarna. Budgetläget har såsom framhållits i motioner-

na av herrar Lundström och Ohlin m. fl. undergått en markerad förbättring under loppet av den senaste 12-månadersperioden. För nästa budgetår beräknas ett överskott på driftbudgeten av 828 milj. kronor exkl. antagen förbrukning av reservationsmedel. Lånebehovet för finansiering av de statliga investeringarna kalkyleras bli nedbringat till 462 milj. kronor.

Utskottet delar uppfattningen att de aktuella konjunkturtendenserna motiverar att en överbalansering av driftbudgeten bör eftersträvas för nästa finansår. Av denna anledning och med hänsyn till budgetutsikterna för det därefter kommande budgetåret — 1962/63 — anser utskottet det vara angeläget att den allmänna skattelättnad som nu bör komma i fråga bör till huvudsaklig del vara täckt av besparingar eller andra budgetförstärkningar. I de förut refererade motionerna av herrar Lundström och Ohlin hänvisas till ett budgetprogram som netto skulle medföra en förstärkning av budgeten med ca 230 milj. kronor vid fullt genomslag. Då sålunda ett ytterligare budgetmässigt utrymme kan skapas, anser utskottet att förutsättningar föreligger för den föreslagna, omedelbara lättnaden i inkomstskatten genom en höjning av de skattefria bottenavdragen (ortsavdragen). Yrkande i detta hänseende framföres i utskottets betänkande nr 62.

I de likalydande motionerna I: 670 och II: 802 föreslås att fysiska personer skall äga åtnjuta rabatt å statlig inkomstskatt som påföres i samband med 1962 års taxering. Utskottet anser att en omedelbar allmän lättnad i inkomstskatten bör — med hänsyn till de föreliggande förutsättningarna — begränsas till en höjning av de skattefria bottenavdragen och avstyrker dessa motioner i förevarande del.

Beräkningen av — — — (= utskottet s. 28 rad 12 uppifrån — rad 10 nedifrån) — — — att erinra.»

b) bort under punkten B 3) hemställa,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 476 av herr Lundström m. fl. och II: 568 av herr Ohlin m. fl. måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t

1. begära att den nyligen tillsatta kommittén för översyn av skattesystemet skall vid sin prövning av den indirekta beskattningen — utan att vara bunden vid nuvarande omsättningsskatt — väga mot varandra olika former därav inom ramen för ett sänkt totalt skattetryck och med en sänkning av den direkta beskattningen som riktpunkt, samt

2. förorda att man därvid beaktar behovet av lättnader i den hårda beskattningen av inkomstökningar och extrainkomster i syfte att främja sparandet och att göra det mera lönande att arbeta.